

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 318/2013-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. júna 2013 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej advokátom doc. JUDr. B. F., PhD., Advokátska kancelária F., s. r. o., B., vedené pod sp. zn. Rvp 14578/2012 a sp. zn. Rvp 14579/2012 vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj namietaného porušenia čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uzneseniami Okresného súdu Trnava sp. zn. 11 Er 182/2003 z 21. augusta 2012 a sp. zn. 8 Er 870/2010 zo 4. októbra 2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 14578/2012 a sp. zn. Rvp 14579/2012 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 14578/2012.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a ako neprípustné.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 6. decembra 2012 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), ako aj namietaného porušenia čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom a uzneseniami Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 11 Er 182/2003 z 21. augusta 2012 a sp. zn. 8 Er 870/2010 zo 4. októbra 2012 (ďalej len „napadnuté rozhodnutia“).

Z obsahu sťažností a ich príloh vyplynulo, že sťažovateľka v záujme vymoženía svojich pohľadávok z úverových zmlúv, ktoré uzatvorila s dlžníkmi – fyzickými osobami (ďalej len „povinní“), ktoré boli priznané vykonateľnými rozsudkami Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného S., a. s., alebo notárskou zápisnicou, podala súdnemu exekútorovi JUDr. R. K. (ďalej aj „súdny exekútor“) návrhy na vykonanie exekúcií. Súdny exekútor na základe poverení udelených okresným súdom začal nútený výkon rozhodnutí (exekúcie). Z napadnutých uznesení vyplýva, že v priebehu konaní súdny exekútor, plniac si povinnosť podľa § 30 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), oznámil okresnému súdu skutočnosti, pre ktoré by mohol byť vylúčený z vykonávania exekúcií. Napadnutými uzneseniami okresný súd ex offo vylúčil vo veci konajúceho súdneho exekútora z vykonávania exekúcií z dôvodu, že bol pred vymenovaním do funkcie súdneho exekútora zamestnancom sťažovateľky ako účastníčky exekučných konaní (oprávnenej), čo podľa názoru okresného súdu zakladá dôvod na jeho vylúčenie.

V súvislosti s vylúčením súdneho exekútora z exekúcií sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, k čomu bližšie uviedla:

„... postup všeobecného súdu v konaní..., ako aj samotné rozhodnutie (rozhodnutia, pozn.) tohto súdu, nelegitímne a nelegálne limitovali práva sťažovateľa, najmä jeho právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy a právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru a to v takej miere, že je to v právnom štáte neprípustné. Je tomu tak preto, že všeobecný súd:

a) bez toho aby upovedomil sťažovateľa o Náleze ústavného súdu zo dňa 13. 04. 2011, sp. zn.: III ÚS 322/2010-37;

b) bez toho aby vykonal akékoľvek dokazovanie v otázke subjektívnej alebo objektívnej zaujatosti súdneho exekútora vo veci alebo v pomere k účastníkom exekučného konania;

c) bez toho aby existovali akékoľvek racionálne pochybnosti o legálnom a legitímnom postupe súdneho exekútora v exekúcii;

d) bez toho aby existovali oprávnené obavy sťažovateľa alebo povinného o legálny priebeh exekúcie:

e) bez toho aby umožnil sťažovateľovi s cieľom ovplyvniť rozhodnutie všeobecného súdu vyjadriť sa k otázke zaujatosti...;

rozhodol s konečnou platnosťou (podľa ust. § 30 ods. 10 Exekučného poriadku proti rozhodnutiu všeobecného súdu o námietke zaujatosti exekútora nemožno podať opravný prostriedok) o právnom postavení sťažovateľa, pričom toto rozhodnutie vyvolalo právne účinky do budúcnosti a definitívne zbavilo sťažovateľa možnosti dosiahnuť vymoženie svojej pohľadávky výkonom exekučnej činnosti realizovanej súdnym exekútorom - JUDr. R. K. “

Na podporu svojej argumentácie predložila ústavnému súdu na zváženie aj stanovisko občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Trenčíne, z ktorého citovala, že „... o námietke zaujatosti sa rozhoduje len na návrh a nie na základe oznámenia súdneho exekútora o tom, že ho Ústavný súd SR v jednej veci vylúčil. Namietat' zaujatost' exekútora môže len účastník alebo exekútor sa môže namietat' sám, že je zaujatý.“

Sťažovateľka taktiež namietala porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, pretože „Všeobecný súd svojím rozhodnutím, ktoré bolo vydané v konaní vedenom bez dodržania zásad spravodlivého súdneho procesu, obmedzil majetkové práva sťažovateľa takým spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s článkom č.20 ods. 1 Ústavy SR a článkom č. 1 Protokolu č. 1 Napadnutým rozhodnutím všeobecného súdu došlo k reálnemu ohrozeniu majetku sťažovateľa existujúceho v podobe pohľadávky a jej príslušenstva a taktiež došlo k zníženiu majetku sťažovateľa o majetok vynaložený na výkon exekúcie zvoleným súdnym exekútorom. Sťažovateľ mal teda v zmysle článku č. 20 ods. 1 Ústavy SR a článku č. 1 Protokolu č. 1 majetok chránený Dohovorom o ktorý však nelegálnym postupom a rozhodnutím všeobecného súdu bez akejkoľvek náhrady prišiel.“.

Namietané porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru sťažovateľka odôvodnila tým, že „... aj keď výkon a ochrana jeho práva na spravodlivý súdny proces mala byť rovnaká, mal v konaní pred všeobecným súdom výrazne nevýhodné postavenie a bolo s ním zaobchádzané odlišne. Sťažovateľ však bol, a to najmä vzhľadom k faktu, že všeobecný súd rozhodoval o jeho práve na výkon súdneho rozhodnutia zvoleným exekútorom a toto rozhodnutie výrazne ovplyvnilo jeho právne postavenie, účastníkom konania rovnako ako povinný. Z okolností daného prípadu nemožno vyšpecifikovať také skutočnosti, ktoré by mohli objektívne a rozumne ospravedlniť takéto odlišné zaobchádzanie. Odlišné zaobchádzanie so sťažovateľom nemožno ospravedlniť jeho iným postavením (postavením oprávneného), pretože takýto dôvod je priamo Ústavou SR a Dohovorom špecifikovaný ako dôvod zakázaného odlišného zaobchádzania.“.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom a napadnutými rozhodnutiami okresného súdu, zruší napadnuté rozhodnutia okresného súdu a veci vráti na ďalšie konanie a prizná jej primerané finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

V zmysle § 112 ods. 2 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 14578/2012 a sp. zn. Rvp 14579/2012 a z neho vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť, ako aj na totožnosť v osobe sťažovateľky a okresného súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd o spojení týchto sťažností na spoločné konanie tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie

konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom a napadnutými rozhodnutiami okresného súdu, ktorými okresný súd rozhodol o vylúčení súdneho exekútora JUDr. R. K. z vykonávania exekúcií z dôvodu pochybností o jeho nezaujatosti.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa § 30 ods. 7 Exekučného poriadku exekútor predloží vec na rozhodnutie súdu o námietke bez zbytočného odkladu. O tom, či je exekútor vylúčený, rozhodne súd do desiatich dní od predloženia veci. Podľa § 30 ods. 10 proti rozhodnutiu súdu podľa odseku 7 nie je prípustný opravný prostriedok.

Podľa § 374 ods. 4 OSP proti rozhodnutiu súdneho úradníka alebo justičného čakateľa je vždy prípustné odvolanie. Odvolaniu podanému proti rozhodnutiu, ktoré vydal súdny úradník alebo justičný čakateľ, môže v celom rozsahu vyhovieť sudca, ktorého rozhodnutie sa považuje za rozhodnutie súdu prvého stupňa; ak sudca odvolaniu nevyhoví, predloží vec na rozhodnutie odvolaciemu súdu. Ak odvolanie podané v odvolacej lehote oprávnenou osobou smeruje proti rozhodnutiu súdneho úradníka alebo justičného čakateľa, proti ktorému zákon odvolanie nepripúšťa (§ 202), rozhodnutie sa podaním odvolania

zrušuje a opätovne rozhodne sudca. Podľa § 204 ods. 2 druhej vety OSP ak rozhodnutie... obsahuje nesprávne poučenie o tom, že odvolanie nie je prípustné, možno podať odvolanie do troch mesiacov od doručenia.

V prípade rozhodovania o vylúčení súdneho exekútora z exekúcie ide o rozhodnutie, proti ktorému odvolanie v zmysle ustanovenia § 30 ods. 10 Exekučného poriadku nie je prípustné, ak ho vydá sudca. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že v namietaných exekučných konaniach rozhodoval o vylúčení súdneho exekútora vyšší súdny úradník.

V nadväznosti na toto zistenie ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka mala v systéme všeobecného súdnictva k dispozícii účinný opravný prostriedok na ochranu svojich práv, ktoré mali byť napadnutými rozhodnutiami okresného súdu a postupom predchádzajúcim ich vydaniu podľa jej názoru porušené. Zo sťažností sťažovateľky však nevyplýva, že by sťažovateľka tento opravný prostriedok v danej veci v zákonnej lehote využila, naopak, sama tvrdí, že nemá k dispozícii žiadne opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré by jej zákon na ochranu jej práv účinne poskytoval. Sťažovateľka zároveň v sťažnostiach neuvádza žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali nesplnenie podmienky vyčerpania opravných prostriedkov.

Keďže v danej veci je namietaný postup okresného súdu, ako aj jeho napadnuté rozhodnutia, ktoré sú preskúmateľné sudcom okresného súdu na základe odvolania sťažovateľky, neprichádza do úvahy, aby sa ústavný súd zaoberal námietkami smerujúcimi proti postupu a uzneseniam okresného súdu, a preto treba sťažnosti sťažovateľky považovať za predčasné.

Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, IV. ÚS 245/2010, II. ÚS 85/2012), a tiež zo záverov a právneho hodnotenia skutkových okolností daného prípadu ústavný súd sťažnosti sťažovateľky už pri ich predbežnom prerokovaní odmietol ako neprípustné podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Pretože sťažnosti boli odmietnuté ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v sťažnostiach nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. júna 2013